

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-125

12.2.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Eierskifte – ikke tegnet forsikring rettidig – helse – dispensasjon?

Klager leverte salgsmelding for eierskifte den 27.4.23. Kjøretøyet ble først forsikret den 5.5.23 og klager ble ilagt gebyr den 2.5.23 for perioden 27.4.23 til og med 4.5.23. Klager var uenig i gebyrileggelsen og anførte at han ikke fikk tegnet forsikring på et tidligere tidspunkt grunnet sin helsetilstand. Klager viste i den forbindelse til at han hadde en medisinsk tilstand som påvirker hans kognitive og eksekutive funksjoner. Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og fant ikke grunnlag for å gi dispensasjon. Ut fra fremlagt legeerklæring kunne ikke foreningen se at det var dokumentert at klager var "helt ute av stand" til å tegne forsikring, ettersom han var i stand til å kjøpe et kjøretøy. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt og fant ikke grunnlag for å gi klager dispensasjon som følge av klagers helsetilstand.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding vedrørende klagers kjøp av kjøretøy med registreringsnummer (...) levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 27.4.23. Videre fremgår det av TFFAuto at klager tegnet forsikring på kjøretøyet den 5.5.23.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 2.5.23 per post. Den totale gebyrperioden var fra og med 27.4.23 til og med den 4.5.23.

Gebyret ble påklaget den 16.6.23. Klager forklarte at han tidligere hadde fått ettergitt gebyrer som har vært utenfor hans kontroll grunnet mange og alvorlige sykdommer. Av samme grunn søkte han om ettergivelse av nåværende gebyr.

Den 27.6.23 informerte Trafikksforsikringsforeningen om at saken ville bli behandlet med de opplysningene som forelå i saken dersom klager ikke fremla legeerklæring innen 20.7.23. Slik dokumentasjon ble ikke fremlagt innen fristen.

Trafikksforsikringsforeningen skrev vurdering i saken den 14.8.23. Klager fikk ikke medhold i klagen, og saken ble overført til Finansklagenemnda.

Klagen ble opprettholdt den 25.8.23. I forbindelse med opprettholdelsen fremla klager en legeerklæring datert 26.3.23. Av denne fremgikk følgende:

Det bekreftes at (...) f (...) har en medisinsk tilstand som gir påvirkning av kognitive og eksekutive funksjoner.

Dette påvirker hans evne og funksjon til å igangsette, gjennomføre og planlegge ulike aktiviteter slik som å betale en regning i tide, holde oversikt over hvilke fakturaer som er til forfall og gjennomføre en betaling i nettbank, betjene og lære ny teknologi som apper, nettbank, chattefunksjoner ol hos diverse private og offentlige firmaer og instanser. Dette er en tilstand som startet etter en ulykke tilbake i 1988. Symptomene har vært tilstede hele veien. Pasienten har i perioder overkompensert sine symptomer, har fungert i korte

perioder, men deretter dekompensert med markant funksjonsfall.

Hans symptomer har vært økende de siste år og han er nå 100% arbeidsufør.

Beskrivne utgifter som er forevist meg hva gjelder medisiner, sykehusbehandling, tannlege, diett med modifikasjoner, spesialsko og bil synes plausible.

Ber om at overforstående bes tas med i vurderingen hva gjelder pasientens økonomiske anliggender.

I forbindelse med krav om nemndsbehandling fremla klager ytterligere dokumentasjon vedrørende sin helsetilstand. Fra legeerklæring datert 22.3.17 hitsettes: Det bekreftes herved at [klager] pga. diverse sykdommer har kronisk sterkt nedsatt yteevne med ekstra topper, som han har for tiden.

Videre fremgår det av dialog med NAV vedrørende søknad om uføretrygd datert 27.6.22 blant annet følgende:

Behandlingsplan: Alle behandling vil ha begrenset mål til å ta vare på seg selv i daglige funksjoner. Han vil ha behov for praktisk hjelp til en del ting som har med hukommelse og kognitivitet, blant annet som hjelp til holkde prden på økonomi og regninger

(...)

Diagnoser: Skade hodet intrakranielt INA (N80), Lumbago med isjialgi (L86), Kognitive symptomer INA (P20), Hodeskade hjernelaserasjon (N80)

(...)

Aktuelt; Pasienten føler at det har gått dårligere på alle felt siden forrige opphold. Han mister konsentrasjon forterer og klarer ikke å betale regninger. Har ingen offentlig hjelp.

Den 25.10.22 innvilget NAV klagers søknad om uføretrygd. Klager er nå 100 % uføretrygdet.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge ham gebyr og anfører at gebyret må ettergis ettersom det er utenfor hans kontrollsfære at kjøretøyet ikke ble forsikret rettidig på grunn av hans helsemessige tilstand. I forbindelse med krav om nemndsbehandling anfører klager at han har fått ettergitt 12 gebyrer tidligere basert på legeerklæringene. Videre anfører klager at det å kjøpe forsikring på internett ikke er mulig for ham, ettersom dette er en forholdsvis ny løsning. Å kjøpe kjøretøy er imidlertid det samme som før, og derfor klarer han å kjøpe kjøretøy, men ikke tegne forsikring. Sikrede har imidlertid ikke brukt kjøretøyet mens det var uforsikret.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at fremlagt legeerklæring ikke bekrefter at klager var helt ute av stand til å ivareta sine forpliktelser. Klager har vært i stand til å kjøpe og selge kjøretøy, og det anses da at han også er i stand til å forsikre kjøretøyet. Dersom klager opplevde redusert kapasitet til å følge opp både praktiske og økonomiske forpliktelser, kunne han sørget for å få hjelp til å følge opp dette.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet fant ikke grunnlag for å gi klager medhold. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for ileggelse av gebyr

Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår av TFFAuto at du ble eier av kjøretøyet den 27.4.23, og er følgelig underlagt forsikringsplikt. Kjøretøyet ble først forsikret den 5.5.23.

Kjøretøyet var dermed uforsikret i 8 dager, og det foreligger således brudd på forsikringsplikten.

Vilkårene for å ilegge gebyr er dermed oppfylt.

Varsel og korrekt ileggelse av gebyr

Etter gebyrforskriften § 6 skal Trafikksforsikringsforeningen varsle "siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn". I dette tilfellet var ikke du "siste forsikringstaker", og varsling skal da skje samtidig som utskriving av gebyret, jf. Gebyrforskriften § 7. Du ble likevel varslet elektronisk den 27.4.23, noe som anses som til gunst for deg. Videre ble du ilagt gebyr den 2.5.23. Varsling er derfor i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7. Dette er heller ikke bestridt av deg.

Du er varslet og ilagt gebyr i henhold til gjeldende regler.

Vilkårene for helt eller delvis ettergivelse av gebyret

Ettersom vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, blir det et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. Gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafiktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Du anfører at forsikring ikke ble tegnet rettidig på grunn av din helsemessige tilstand.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i flere avgjørelser tatt stilling til helsesituasjon som dispensasjonsgrunn. I avgjørelsen **FinKN 2020-514** la nemnda til grunn at terskelen for at helseutfordringer skal anses som dispensasjonsgrunn må man være "helt ute av stand" til å foreta de nødvendige handlingene, og det må gjelde hele gebyrperioden. I avgjørelse **FinKN 2023-483** uttalte nemnda følgende:

Slik flertallet forstår dette, uttaler legen at klagers fokus på de økonomiske forpliktelsene kan ha blitt midlertidig svekket i den angitte perioden. Erklæringen kan ikke forstås som om han i perioden helt manglet evne til å ivareta sine forpliktelser.

Med andre ord er terskelen høy for at helsemessige årsaker skal gi grunnlag for dispensasjon. Sekretariatet har forstått det slik at du har en medisinsk tilstand som påvirker din evne til å igangsette, gjennomføre og planlegge ulike aktiviteter som å betale en regning i tide, holde oversikt over hvilke fakturaer som er til forfall og gjennomføre en betaling i nettbank. Dette er symptomer som er til stede hele tiden, og i perioder overkompenserer du dine symptomer som igjen fører til dekomponering med markant funksjonsfall.

I foreliggende sak er det slik at du har kjøpt et kjøretøy. I den forbindelse er du ansvarlig for å tegne forsikring eller avregistrere kjøretøyet. Vi kan ikke se at din helsetilstand har påvirket din evne til å anskaffe kjøretøy, og i den forbindelse mener sekretariatet at du var i stand til å samtidig tegne forsikring på kjøretøyet på et tidligere tidspunkt. Dersom det var slik at du ikke var i stand til å tegne forsikring da du anskaffet kjøretøyet, er det slik at du burde bedt om hjelp til å ordne forsikring på kjøretøyet når du er klar over at du påtar deg en slik forpliktelse ved kjøp av kjøretøy.

Sekretariatet mener derfor at det har formodning mot seg at du var "helt ute av stand" til å ivareta dine forpliktelser, og brudd på forsikringsplikten kan derfor ikke anses som utenfor din kontrollsfære.

Etter dette anses gebyret korrekt ilagt, og sekretariatet kan ikke se at det er grunnlag for dispensasjon for det ilagte gebyret etter bilansvarslova § 17 a annet ledd.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet i saken er om det er grunnlag for å frafalle (dispensere) fra det ilagte gebyret, helt eller delvis.

Klageren viste i e-post 16.6.23 til Trafikksforsikringsforeningen til at han tidligere hadde fått "godkjent og ettergitt en mengde gebyrer fra dere som har vært utenfor min kontroll grunnet mange og alvorlige sykdommer." I følge klager skal det dreie seg om i alt 12 gebyrer.

Opplysningene ble forelagt Trafikksforsikringsforeningen som i sitt svar bekreftet at klager i perioden mellom 2018 og 2022 under tvil hadde fått ettergitt ilagte gebyrer i forbindelse med en henvendelse fra gjeldsrådgiver i NAV.

Trafikksforsikringsforeningen har en videre mulighet for å ettergi gebyrer enn nemnda, idet det på side 202 i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 uttales følgende:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn [dispensasjonsbestemmelsen], vil det først og fremst være i særlige tilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn. Tilføyelsen er gjort av nemnda.

Trafikksforsikringsforeningen var samtidig klar på at det i den foreliggende sak ikke var grunnlag for dispensasjon, og nemnda må derfor vurdere saken kun i lys av dispensasjonsadgangen slik den er angitt i Bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. Gebyrforskriften § 9.

Det rettslige utgangspunkt etter disse bestemmelsene, og som er korrekt beskrevet av sekretariatet, er at dersom klager hadde handlingsalternativer, er det ikke adgang til dispensasjon. Sagt med andre ord; kunne klageren selv ha påvirket situasjonen og derved unngått gebyr, er dispensasjonsadgangen lukket.

Klager har, særlig under henvisning til fremlagte legeerklæringer, anført at han på grunn av kognitiv svikt ikke klarer å tegne forsikring på nett fordi dette er noe nytt.

Tegning av forsikring på nett er imidlertid ikke noe nytt. Allerede i sitt høringsnotat 30.11.16 med forslag til innføring av gebyr for unnlatt forsikring av motorkjøretøy uttalte Finansdepartementet blant annet følgende på side 13:

... dagens internett og døgnbemannede telefontjenester hos forsikringsselskapene muliggjør at forsikring kan tegnes når som helst på døgnet ...

Klager hadde også, med bakgrunn i de 12 ettergitte sakene fra 2018-2022, særlig oppfordring til å sette seg inn i og legge til rette for muligheten til å tegne forsikring på nett dersom det var denne muligheten han ønsket å benytte seg av. Nemnda er enig med sekretariatet i at klagers bruk av elektronisk salgsmelding ved kjøp av kjøretøyet i seg selv indikerer at klagers helsetilstand ikke var til hinder for at tegning av forsikring også kunne skjedd på nett.

Uansett hadde klager handlingsalternativer, idet han som påpekt i departementets uttalelse kunne tegnet forsikring på kjøretøyet i løpet av fristen på tre dager ved å ringe et forsikringsselskap.

Klagen kan etter dette ikke føre frem, og klager plikter derfor å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)